

REJTETT TÖRTÉNETEK AZ ÉLETREFORM- MOZGALMAK ÉS A MŰVÉSZETEK MŰCSARNOK, 2018. 10.06. – 2019.01.20.

SZÖVEG TEXT: **GÖTZ ESZTER**
FOTÓK PHOTOS: **MŰCSARNOK**

A Múcsarnok új kiállítása a modernizmus „másik” oldalát tárja fel: Magyarországon először mutat átfogó összképet a 19. század utolsó harmadában megindult életreform-mozgalmakról, valamint ezek kapcsolatáról a művészet egyes területeivel.

Az elnevezés (Lebensreform, life-style reform) azoknak a „fin de siècle” időszakában virágkorukat élő modernizációkritikai mozgalmaknak a nemzetközi összefoglaló elnevezése, amelyek közös jellemzője a természethez való visszatérés, az öngyógyítás, valamint az elvesztett kozmikus teljesség és a spiritualitás keresése. Ezek a mozgalmak (a kertváros-építő, földreform-, antialkoholista, továbbá vegetáriánus, természetgyógyászati, testkultúra-, illetve az ezekhez kapcsolódó különböző új vallásos, társadalomreformer és művészeti törekvések) ember és természet, ember és munka, ember és Isten kapcsolatát a „menekülés a városból” civilizációkritikai jelszavával összehangoló, sokszínű, gyakran egymással is vitázó együtteset alkotják. Az életreform-mozgalmak elemei később újra feltűnnek majd a hatvannyolcas mozgalmak, majd a New Age nyomán kibontakozó vallási, politikai, gazdasági reformelképzelésekben, valamint kortárs művészeti irányzatokban is.

A rendkívül gazdag tudásanyagot feldol-

JOSEPH MARIA OLBRICH HÁZA A DARMSTADTI MATHILDENHÖHE MŰVÉSZTELEPEN

gozó kiállítás a korszak jelentős közép-európai és magyar festői – Csontváry Kosztka Tivadar, Aba-Novák Vilmos, Gulácsy Lajos, Mednyánszky László, a gödöllői művésztelép számos alkotója – mellett feltárja az építészet történetének egyik kevésbé közismert vonulatát is. Megidézi az életreform „vándorprófétáinak” archaikus szimbólumokat összegző templomterveit és szakrális építményeit, a svájci Monte Verità művészházait, a Drezda melletti Hellerauban alapított kommuna szá-

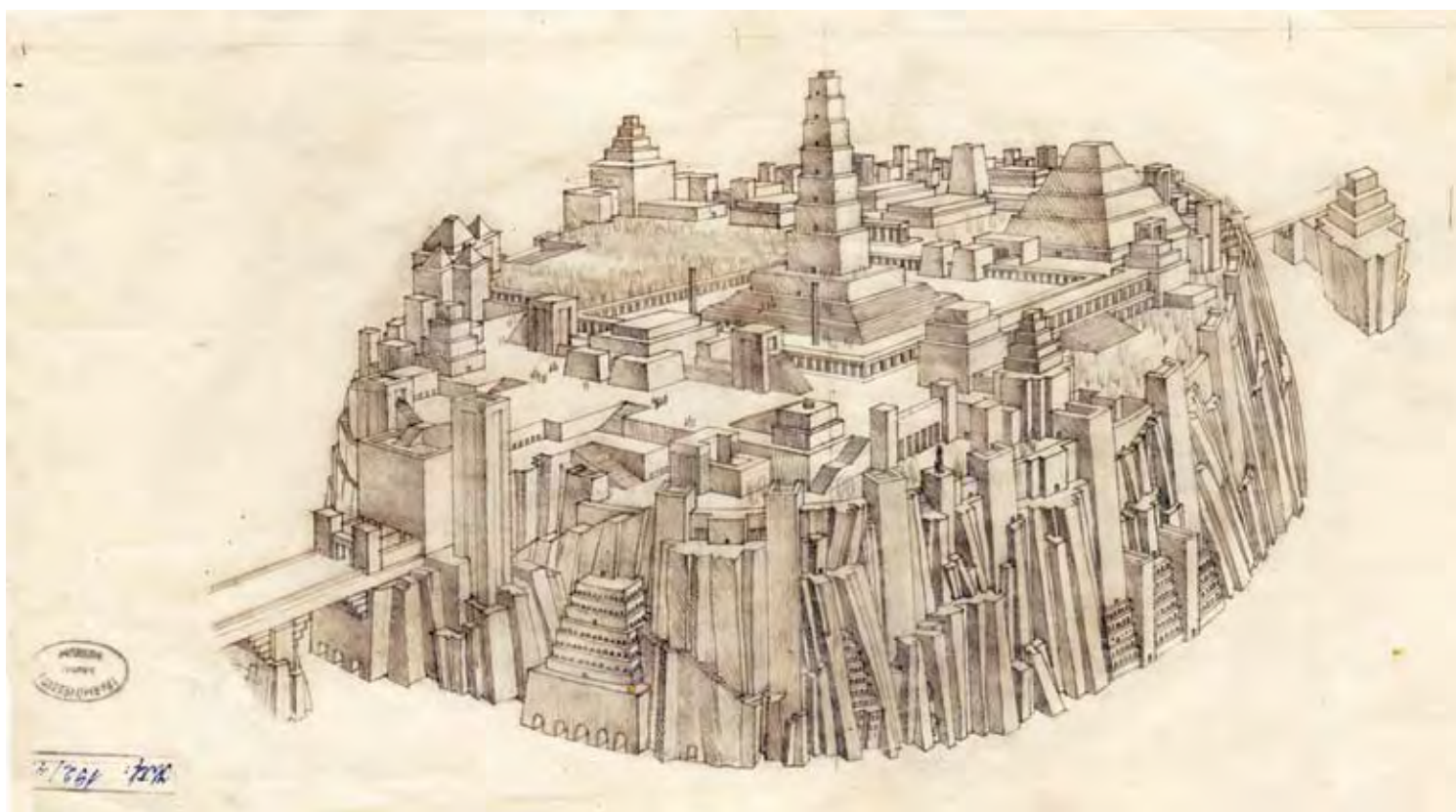
mára épült Ünnepi Játékok Házát – melynek színpadát a modern színházművészet egyik úttörője, Adolphe Appia tervezte – és a heseni Mathildenhöhe különleges, Josef Maria Olbrich és Peter Behrens tervezte műterempavilonjait. Mellettük bemutatja Maróti Gézának az 1930-as években készített Atlanti-tisz-vízióját, amely az óriási tudásanyagot összegző, mintegy 500 oldalas (máig csak részleteiben publikált) kultúrtörténeti tanulmányának kiindulópontja volt.

HUGO REINHOLD KARL JOHANN HÖPPENER, MÓVÉSZNEVÉN FIDUS: FÖLDTEMLOM TERVE, 1901

A HELLERAUI FESTSPIELHAUS ADOLPHE APPIA ÁLTAL TERVEZETT SZÍNPADA, 1912

MARÓTI GÉZA: ATLANTIS CITY TÁVLATI RAJZA, 1936 K.